

CAPITOLUL I

1. INTRODUCERE ȘI CONTEXT

Situl Natura 2000 ROSCI0223 Sărăturile Ocna Veche, denumit în continuare SN-SOV, a fost desemnat pe o suprafață de 140 ha în baza Ordinului nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Acesta se suprapune peste alte două arii naturale protejate:

- de interes național "Sărăturile și Ocna Veche" (UICN IV)
- de interes județean "Băile Turda" (balneară) cu o suprafață de 54 ha, conform Deciziei nr. 147/1994 a Delegației permanente a Consiliului Județean Cluj.

Sărăturile și Ocna Veche au fost desemnate ca Rezervații naționale de interes național prin Legea 5/2000 de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a Arii protejate, Anexa 1, poziția 2.343., în suprafață de 10 ha, fără însă a se realiza o delimitare cartografică sau în teren, exactă a suprafețelor. Există în acest sens unele aspecte relativ confuze, cu atât mai mult cu cât este vorba de două trupuri distincte (Sărăturile și Ocna Veche), a căror suprafață însă a fost însumată.

O încercare de delimitare s-a realizat în momentul completării Formularului standard în cadrul APM Cluj. Pentru zona protejată a mai fost întocmit un PUZP (SC Forum SRL).

De aceea, managementul acestei arii protejate reprezintă o activitate de complexitate majoră și de o importanță excepțională, care îmbină într-o viziune sustenabilă protecția și conservarea unui capital natural deosebit de fragil, cu dezvoltarea durabilă a zonei.

1.1. PM: descriere sumară, scop si obiective

Planul de management al SN-SOV, denumit în continuare PM, este **documentul oficial** care stabilește cadrul general de desfășurare al acțiunilor ce urmează a fi promovate pentru îndeplinirea obiectivelor ariei protejate, acest document stând la baza activităților custodelui.

Forma prezentă a PM din luna octombrie a anului 2011, este obiect al proiectului "**Managementul Sitului Natura 2000 Sărăturile Ocna Veche**" aprobat spre finanțare în cadrul POS Mediu Axa Prioritară 4 – Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii; Domeniul major de intervenție – Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management pentru protejarea biodiversității și rețelei Natura 2000, a cărui beneficiar este Primăria Municipiului Turda.

Totodată au fost incluse noi acțiuni de management generate de modificări survenite în urma armonizării cadrului legislativ român cu cel comunitar, în special prin Legea nr. 265/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/ 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011.

PM este un **cadru stabil** de integrare a problemelor de conservare și protecție a mediului natural cu cele care vizează dezvoltarea socio-economică durabilă în SN-SOV și în zona învecinată. Cu toate acestea, PM ramane un document flexibil, acesta putând fi ajustat și actualizat la propunerea autoritatilor implicate în implementarea acestuia, în baza unor propuneri ce vizează în primul rând o conservare adecvată a elementelor de interes conservativ și asigură o dezvoltare și valorizare pe baze cu adevărat durabile a patrimoniului natural.

PM devine astfel un **instrument de dialog** între proprietarii și/sau custode al SN-SOV și utilizatorii de resurse ale capitalului natural, cu comunitățile locale și instituțiile care gestionează resursele naturale, economice și umane de pe raza SN-SOV și din zona învecinată. **Acțiunile de management** din PM au fost formulate și dimensionate ținând cont de limitele capacității de suport ale complexelor de ecosisteme acvatice, terestre și mixte, care se află într-o strânsă interdependență, formând un **biom specific zonelor de sărătură**.

În conformitate cu **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 aprobată prin Legea nr. 49/2011**, cu modificările și completările ulterioare, managementul SN-SOV „necesită planuri de management adecvate, specifice siturilor desemnate sau integrate în alte planuri de management, și măsuri legale, administrative sau contractuale în scopul evitării deteriorării habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și a perturbării speciilor pentru care zonele au fost desemnate. Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă sau nu este necesar pentru managementul ariei speciale de conservare, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, singur sau în combinație cu alte planuri ori proiecte, este supus unei evaluări adecvate a efectelor potențiale asupra ariei naturale protejate de interes comunitar, având în vedere obiectivele de conservare a acesteia, conform prevederilor art. 28 din prezenta ordonanță de urgență”.

Conform actului normativ citat, managementul SN-SOV se realizează în scopul evitării deteriorării habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și a perturbării speciilor pentru care zonele au fost desemnate.

Scopul PM

De la bun început, intenția PM a fost de a promova un **model de gestiune durabilă** care să permită **conservarea biodiversității**, ca element fundamental al capitalului natural din SN-SOV în concordanță cu **dezvoltarea sistemelor socio-economice învecinate**.

În vederea atingerii scopului enunțat mai sus, după o analiză a managementului practicat în diferite arii naturale protejate și ținând cont de decizia părților la Convenția pentru Conservarea Diversității Biologice din mai 2000, următoarele obiective subsumate celor trei direcții strategice:

1. Conservarea biodiversității

- *Obiectiv strategic 1:* Conservarea diversității ecologice, a structurilor ecologice precum și a calității, productivității și capacității de suport - temelie pentru dezvoltarea durabilă a sistemelor socio-ecologice adiacente.

2. Cercetare și monitoring

- *Obiectiv strategic 2:* Organizarea și gospodărirea SN-SOV ca „zonă pilot” pentru dezvoltarea cunoașterii și expertizei manageriale în vederea dezvoltării durabile a zonelor de sărătură.
- *Obiectiv strategic 3:* Dezvoltarea cunoașterii, capacității productive și de suport a principalelor sisteme ecologice și garantarea conservării biodiversității acestora.

3. Dezvoltare economică durabilă

- *Obiectiv strategic 4:* Dezvoltarea expertizei manageriale, a tehnologiilor, metodelor, instrumentelor pentru managementul adaptativ și utilizarea durabilă în limitele capacității productive și de suport a resurselor și serviciilor generate în sistemele ecologice specifice zonei.
- *Obiectiv strategic 5:* Diferențierea sau redimensionarea activităților economice în funcție de diversitatea resurselor și serviciilor, respectiv de capacitate productivă și de suport a sistemelor ecologice pe care le generează.

1.2. Scopul și categoria ariei protejate PN-SOV

Conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007, aprobată prin L.49/2011 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, **scopul SN-SOV** este conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, readucerea într-o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale și/sau a populațiilor speciilor pentru care situl este desemnat.

Ca arie naturală protejată de interes național SN-SOV corespunde **categoriei IV IUCN** - ”*arie de gestionare a habitatelor/speciilor: arie protejată administrată în special pentru conservare prin intervenții de gospodărire*”.

1.3. Caracterul adaptativ și integrat al PM

Caracterul integrat rezultă din faptul că PM reprezintă un cadru stabil și comun de armonizare a obiectivelor de conservare și protecție ale capitalului natural cu cele ce vizează dezvoltarea socio-economică în sit și în zonele învecinate. Prin PM sunt armonizate interesele, uneori antagoniste, ale tuturor categoriilor de actori preocupate de managementul SN-SOV. Astfel în urma consultărilor în cadrul proceselor de dezbateră publică a PM, pe de-o parte, sunt reprezentate aspirațiile de dezvoltare durabilă ale comunităților locale și interesele utilizatorilor de servicii și resurse oferite de capitalul natural din SN-SOV, pentru ambele categorii de actori, așa cum se va vedea în capitolul 3 al PM, serviciile și resursele pot fi valorificate numai în limitele de sustenabilitate permise de capacitatea de producție și de suport a complexelor de ecosisteme acvatice și terestre din SN-SOV, și pe de altă parte, în PM sunt înscrise năzuințele societății civile și a societății academice de protejare și conservare a capitalului natural din SN-SOV. De aceea, PM devine un instrument eficient de dialog și de armonizare a unor interese, uneori divergente, referitoare la managementul SN-SOV.

Totodată PM are un **caracter adaptativ** întrucât este astfel conceput încât să permită o armonizare periodică, de regula, din 5 în 5 ani, atât față de dinamica complexelor de

ecosisteme acvaticice și terestre din zona Sărăturilor Ocna Veche, în special în plan juridic în această perioadă de corelare cu legislația comunitară.

1.4. Baza legală pentru SN-SOV și pentru PM

Managementul în SN-SOV se desfășoară în concordanță cu legislația română în vigoare, fiind totodată armonizat cu principiile rezultate din conferințele, convențiile și protocoalele internaționale, precum și cu Directivele Uniunii Europene. În continuare sunt enumerate, în ordine cronologică, actele normative care au stat la baza elaborării PM.

1.4.1. Legislația internațională cu aplicabilitate în Europa

- a) **Convenția de la Washington - CITES**, 1975, privind comerțul internațional cu specii sălbatice de floră și faună pe cale de dispariție.
- b) **Convenția de la Bonn/23** iunie 1979 privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, ratificată prin Legea nr. 13/1998.
- c) **Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare**, Rio 1992, prin:
 - i) *Declarația de la Rio asupra mediului și dezvoltării* se referă la principiile fundamentale ale relațiilor dintre mediu și dezvoltare;
 - ii) *Agenda 21* care reprezintă un îndrumar din care rezultă programul de acțiuni necesare înlăptuirii dezvoltării durabile cum ar fi: conservarea diversității biologice, consolidarea rolului populației și comunităților locale în contextul dezvoltării durabile, gestionarea durabilă a terenurilor, dezvoltarea durabilă a agriculturii și a localităților rurale;
 - iii) *Convenția asupra diversității biologice* ocazie cu care biodiversitatea a fost definită ca “*variabilitate a lumii vii indiferent de treptele acesteia de organizare, pornind de la gene și specii ajungând până la biocenoze și complexe de ecosisteme*”, ratificată prin Legea nr. 58/1994.
 - iv) Reuniunea de la Johannesburg a Șefilor de Stat și de Guverne din septembrie 2002, cunoscută și sub numele de „Rio+10”, unde a fost reluată, reanalizată și aprofundată problematica conceptului de dezvoltare durabilă.
- d) **Protocolul de la Kyoto** din 2000 care a însemnat punctul de plecare pentru o nouă strategie forestieră mondială prin care se recunoaște rolul deosebit al pădurilor și culturilor forestiere în retenția carbonului atmosferic ce duce implicit la reducerea efectului de seră cu toate consecințele climatice favorabile globale ce decurg de aici.

1.4.2. Legislația comunitară

- a) **Directiva Consiliului European nr. 92/43/CCE**, referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice, denumită în continuare Directiva Habitate, are ca obiect habitatele și speciile din fauna și flora sălbatică de interes comunitar, având ca obiective menținerea sau dacă este posibil, restabilirea tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor într-o stare de conservare favorabilă, pe cuprinsul arealelor de răspândire naturală. În SN-SOV din tipuri de habitate identificate, 2 se regăsesc pe Anexa I a directivei, iar dintr-un total de specii de plante 3 se regăsesc în anexa II. Această Directivă este transpusă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 aprobată prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare.

- b) **Convenția de la Berna** /19 septembrie 1979 privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa , ratificată prin Legea nr. 13/1998.
- c) **Conferințele Ministeriale pentru Protecția Pădurilor din Europa** la care România este parte semnatară - Helsinki - 1993, Lisabona - 1998, Viena - 2003.
- d) **Convenția europeană a peisajului** /2000 – Convenția de la Florența, ratificată prin Legea nr. 451/2002.

1.4.3. Legislația română

- a) **Legea nr. 5/2000** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate, prin care Sărăturile și Ocna Veche este declarată rezervație pe o suprafață de **10 ha**.
- b) **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005**, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265 / 2006.
- c) **Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006**, cu modificările și completările ulterioare.
- d) **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007**, aprobată cu modificările și completările ulterioare prin **Legea nr 49/2011**.
- e) **Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2008** privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, prin care Sărăturile Ocna Veche este declarat sit de importanță comunitară, purtând codul **ROSCI0023**.
- f) **Legea nr. 407/2006**, cu modificările și completările ulterioare.

1.4.4. Legislația locală

- a) **Deciziei nr. 147/1994** a Delegației permanente a Consiliului Județean Cluj, prin care Băile Turda sunt declarate ca arie naturală protejată de interes județean (balneară) cu o suprafață de 54 ha.

1.5. Procesul de elaborare a PM

În anul 2010 Primăria Municipiului Turda, realizează o propunere de proiect **”Managementul Sitului Natura 2000 Sărăturile Ocna Veche”** cu finanțare în cadrul POS Mediu Axa Prioritară 4 în scopul declarat al conceperii unui plan de management pentru situl Natura 2000 Sărăturile Ocna Veche, unei baze de date în sistem GIS, dezbateri publice, simpozion și campanie de informare, conștientizare. Proiectul a fost acceptat spre finanțare.

Fundamentarea științifică a PM s-a bazat pe stadiul cunoștințelor la acest moment asupra capacității productive și de suport a sistemelor ecologice din SN-SOV. Procesul de elaborarea a PM s-a desfășurat în patru etape :

- i. identificarea amenințărilor care planau asupra capitalului natural din SN-SOV;
- ii. stabilirea scopului ariei protejate și a PM care trebuia să fie în concordanță cu legislația internațională, națională și locală ;
- iii. identificarea obiectivelor strategice ca direcții subsumate în vederea atingerii scopului enunțat ;

- iv. dezvoltarea principiilor de management, enunțate ca obiective strategice, într-un set de obiective tactice, urmat de un plan de acțiune operațional pe o perioadă de patru ani.

1.6. Procedura de reactualizare a PM

PM va fi reactualizat prin Ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului cu o periodicitate de 10 ani.

Procedura de reactualizare a PM constă în :

- a) identificarea punctelor din PM inițial care, datorită schimbărilor legislative, a dinamicii capitalului natural și/sau a evoluției sistemelor socio-economice adiacente, necesită a fi modificate ;
- b) discutarea PM reactualizat în cadrul dezbaterilor publice;
- c) avizarea PM, de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului Cluj - Napoca;
- d) aprobarea prin Ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului

1.7. Procedura de implementare a PM

Rolul determinant în fundamentarea, aplicarea și reactualizarea PM va reveni custodelui.

Responsabilitatea aplicării PM în SN-SOV va reveni **custodelui**.

Custodele armonizează, ori de câte ori este necesar, Planul de management integrat și adaptativ al SN-SOV, elaborat de SC USI SRL, cu modificările ulterioare survenite în legislația Română, în rezoluțiile, recomandările și directivele Uniunii Europene. De asemenea custodele modifică planul de management dacă prin contextul socio-economic și politic se constată abateri esențiale de la obiectivele acestuia.